

Vägledning för drift av Lekplats i offentlig miljö

Drift – Montering – Underhåll - Besiktning

Vägledning för Drift av Lekplats

Förord

Vägledning för drift av lekplats, är en generell information som kan ligga till grund för inköp, planering, montering och drift av lekplatsanläggningar.

Lokala bestämmelser, på den ort där lekplatsen uppförs, kan vara så utformade att vägledningen inte i full utsträckning kan följas. Säkerheten för användaren måste dock alltid garanteras. Garantier och certifikat gäller endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt bifogade anvisningar.

Detta dokument, Vägledning för Drift av Lekplats i offentlig miljö, är en idé om hur drift av en lekplats kan ske.

Gällande europastandarden, EN 1176-1177, har alltid tolkningsföreträde.

Allmänt

Rutiner gällande drift, montering, underhåll och besiktning upprättas.

Vid behov upprättas även rutiner/åtgärder för extrema väderleksförhållanden som värme, kyla, nederbörd, blåst etc.

1 Drift

Allmänt

Driftsansvarig fastställer lämpligt system i organisationen som garanterar och upprätthåller säkerheten. Driftsplan upprättas av person som är ansvarig för driften av lekplatsen. I driftsplanen beskrivs rutiner för montering, underhåll, besiktning och drift. En driftsplan kan omfatta lekplatser i bostadsområde, kvarter, stadsdel eller alla lekplatser i kommunen. Flera driftsplaner kan vid behov upprättas. Av driftsplanen skall omfattningen klart framgå. Säkerheten för lekplatsen skall garanteras under hela dess livslängd, enligt kraven i gällande och tillämpbara standarder.

Driftsansvarig

Driftsansvarig skall regelbundet, dock minst en gång per år, granska effekterna av genomförda besiktningar och underhållsarbeten och om så erfordras ändra rutinerna.

Personal

Personal som utför uppgifter inom ramen för driften av lekplatsen, skall för de olika uppgifterna ha erforderlig och lämplig kompetens. Personal skall få tillräcklig och relevant information beträffande arbetsuppgifter, behörighet och ansvar. Erforderlig kompetensnivå är beroende av uppgifternas karaktär och utbildning kan därför bli nödvändig. Speciella arbetsuppgifter som kan påverka lekredskapets konstruktion och dess säkerhet, t.ex. svetsning, betonggjutning, säkerhetsbesiktning skall utföras av person med behörighet gällande för det område arbetsuppgifterna gäller.

Dokumentation

Driftsansvarig ansvarar för att dokumentation för lekplatsen förvaras på ett tillfredställande sätt och skall vara tillgänglig för berörd personal som har ansvar för driften av lekplatsen. Dokumentation

bör innehålla: inköpsdokument, monteringsanvisningar för lekredskapen, leveransdatum, besiktningsprotokoll, certifikat gällande vid leveransdatum, underhållsrutiner, driftsrutiner samt information om vilken personal som är behörig att utföra uppdrag enligt fastställda driftsrutiner.

Allmänna säkerhetsåtgärder/ Skyltning

Vid varje lekplats bör en skylt monteras med uppgift om:

- Telefonnummer till räddningstjänst vid larmning.
- Telefonnummer till, för driften och anmälan om allvarlig skada, ansvarig person.

Ingångar, utgångar och utrymningsvägar till och från lekplatsen, avsedda att användas av såväl allmänheten som räddningstjänst, bör alltid vara tillgängliga och fria från hinder. Lokala bestämmelser gällande lekplatsens säkerhet skall beaktas.

Personskador

Information beträffande olyckor som anmälts till driftsansvarig bör redovisas på ett särskilt formulär.

Rutiner

Om brister som riskerar säkerheten uppkommer på lekplatsen, skall dessa omedelbart avhjälpas. Om detta inte är möjligt skall lekplatsen göras obrukbar, eller tillträde till lekplatsen förhindras, tills bristerna är åtgärdade.

Information beträffande olyckor/skador som anmälts till driftsansvarig bör redovisas på ett särskilt formulär och innehålla följande uppgifter:

- Tiden när olyckan skedde (datum klockslag)
- Den skadades ålder, kön, klädesplagg och skodon
- På vilket redskap olyckan skedde. Antal barn som var involverade vid skadetillfället
- Redogörelse för olyckshändelse
- Skadans omfattning
- Vidtagna åtgärder
- Vittnesuppgifter
- Eventuellt genomförda förändringar med anledning av olyckan

Personsäkerhet

Utförande av reparationsarbete som kan riskera säkerheten för personal och användare bör undvikas under tid då anläggningen är i drift.

Ändring av lekredskap

Ändring av lekredskap, eller ändring av delar i lekredskap och dess konstruktioner får endast ske i samråd med tillverkaren eller annan person med erforderlig kompetens inom området. Vid ändring utfärdas nytt certifikat för hela konstruktionen, där ändring omfattas.

2 Montering

Allmänt

Information, gällande montering, sammanställs innan montering påbörjas. Information nödvändig för montering är t.ex. placering, utrymmesbehov, schakt djup, val av stötdämpande underlag, monteringsstider (behov av personal), eventuellt behov av maskin för schaktning, lossning eller annan hjälp under monteringsstiden.

Schaktning och fyllning skall utföras i erforderlig omfattning innan monteringsarbeten påbörjas. Montering skall ske enligt bifogade anvisningar. Personalen skall ha erforderlig kompetens, för t.ex. gjutning med betong. Återfyllning skall ske på sådant sätt att inte något av lekredskapets komponenter eller hela lekredskapet ändrar position eller på annat sätt deformeras.

Säkerhet

Allmänheten skall förhindras tillträde innan alla arbeten på lekplatsen färdigställts. Hit räknas också islagsytans stötdämpande material.

Personal

Personal bör ha kunskap om gällande standard för lekredskap. Personal skall informeras om arbetsuppgifter, behörighet och ansvar gällande montering för respektive lekplats.

Mottagning leveranser

Omfattningen av maskinhjälp i samband med lossning av leveranser bestäms i god tid innan leveransen anländer. Lossning och förvaring av godset skall ske på ett sådant sätt att det inte skadas.

Schakter/fyllningar

Schaktning, fyllning och eventuell urgrävning (torv, dy, matjord etc.) utförs på sådant sätt att framtida sättningar ej uppstår. Dräneringar utförs i erforderlig omfattning.

Montering

Montering skall alltid ske enligt de anvisningar som bipackas respektive produkt vid leverans. Montering skall utföras på rätt sätt och av personal med, för uppdraget, erforderlig kompetens.

Innan montering påbörjas skall schaktbotten ha rätt grundläggningsdjup och vara väl avjämnad och komprimerad. Sortera komponenterna var för sig, stolpar, golv, skärmar och så vidare. Montera enligt den ordning anvisningarna beskriver. Var noga med att komponenterna monteras horisontellt respektive vertikalt, om det inte på anvisning beskrivs något annat. Efter avslutad montering kontrolleras och eventuellt efterdrages skruv och bult.

Fastsättning/förankring

Fastsättning sker med prefabricerade betongfundament, markankare eller betonggjutning på plats. Vid betonggjutning på plats skall betonghållfastheten minst motsvara det som föreskrivs i monteringsanvisningarna.

Vid användning av lösfyllnadsmaterial med låg volymvikt som bark, träspån eller liknande, krävs ibland djupare grundläggningsnivå. Kontakta din HAGS representant.

Betonggjutning

Om betonggjutning utförs på monteringsstället skall betongens hållfasthet minst motsvara det som föreskrivs, dock skall lägsta hållfasthetsklass motsvara C 20/25 och med en konsistensklass som ligger mellan S1 – S3, enligt Europastandard för betong (EN 206-1). För att uppnå föreskriven betonghållfasthet på kortare tid, kan en högre betonghållfasthetsklass väljas. Inngjutningsdetaljer skall fixeras innan gjutning påbörjas.

Alla betongarbeten skall utföras av personal med erforderlig kompetens och på rätt sätt.

Återfyllning

Återfyllning skall utföras på sådant sätt att lekredskapen ej flyttas eller ändrar inbördes position. Återfyllning skall ske till det stötdämpande materialets grundläggningsdjup. Rätt återfyllnadsmaterial väljs, beroende på vilket material som väljs för islagsytan.

Utrymme och underlag

För respektive lekredskap iordningställs en islagsyta med stötdämpande material vilket reducerar risken för olyckor vid fall. Erforderlig utbredning av islagsytan framgår av bifogad monteringsanvisning. Det stötdämpande materialets förmåga och

tjocklek anpassas efter lekredskapets fallhöjd och skall uppfylla kraven i gällande standard.

Materialval skall ske utifrån funktionskrav för användaren t.ex. tillträde för funktionshindre.

Besiktning

Efter slutförda monteringar och markarbete skall en besiktning genomföras med avseende på säkerhet, funktion och montering. Eventuella brister korrigeras innan lekredskapet tas i bruk. Monteringsanvisningar sparas och dokumenteras enligt driftsplan

3 Underhåll

Allmänt

För att begränsa risken för olycksfall, upprättas rutiner för underhåll, som genomförs och upprätthålls. Här beaktas t.ex. lokala förhållanden och den information som tillverkaren lämnar för respektive produkt. Detta kan ha stor betydelse för den besiktningsfrekvens som erfordras. I rutinerna skall det framgå vilka delar som skall underhållas.

Information gällande underhåll för lekredskap sammanställs i den generella driftsplan som upprättas av driftsansvarig. En driftsplan kan omfatta lekplatser, bostadsområden, kvarter eller alla lekplatser i kommunen. Omfattningen av detta skall framgå av driftsplanen.

Personal

Personal som ingår i organisationen för underhåll, skall ha erforderlig kompetens för respektive uppgift. Personal skall ha relevant information gällande arbetsuppgift, behörighet och ansvar. Reparationsarbete som kan riskera säkerheten för personal och/eller användare bör undvikas under tid då anläggningen är i drift. Vid reparationsarbeten bör allmänheten ej beredas tillträde.

Rutinmässigt underhåll

Rutinerna för underhåll kan ändras med tiden med utgångspunkt av egna erfarenheter, utbyggnad, ändrade förhållanden etc. Rutinmässigt underhåll innefattar förebyggande åtgärder för upprätthållandet av lekplatsens säkerhetsnivå och funktion. Sådana åtgärder bör t.ex. innefatta, men är dock inte begränsade till följande:

- Efterdragning av skruvar och skruvförband
- Wirespänning (linbana)
- Underhållsmålning
- Underhåll av stötdämpande underlag
- Smörjning
- Renhållning
- Snöröjning
- Påfyllning av löst fyllnadsmaterial
- Underhåll av miljön runt lekplatsen
- Korrigering av åtgärder för platser med vinterklimat

Korrigerande underhåll

Denna typ av underhåll innefattar fel eller brister som åtgärdas för att återställa funktion och säkerhet till erforderlig nivå för lekredskap eller stötdämpande underlag. Underhåll och reparationer som bedöms påverka lekredskapets säkerhet, får endast utföras av personal med erforderlig kompetens eller behörighet.

Denna typ av åtgärd kan vara:

- Utbyte av skruv eller infästningselement
- Utbyte av slitna eller defekta delar
- Svetsning av defekta delar

Ändring av lekredskap

Ändring av delar av redskap eller konstruktioner får endast ske i samråd med tillverkaren eller annan person med erforderlig kompetens inom området. Ändring av redskap eller konstruktioner skall alltid godkännas av driftsansvarig. Vid ändring utfärdas nytt certifikat för hela konstruktionen, där ändring omfattas. Certifikat utfärdas av, inom EU, ackrediterad provningsanstalt.

4 Besiktning

Allmänt

Driftsansvarig fastställer lämpligt besiktningsschema samt dokumentation av den personal som ingår i organisationen för besiktning. All personal som utför besiktning skall ha den kompetens som erfordras. Personal skall vara informerad om sitt ansvar, t.ex. att förhindra att allmänheten har tillträde till lekplatsen, när säkerheten inte kan garanteras. Dokumentation av utförda besiktningar skall ske enligt den driftsplan som upprättats och vara tillgänglig för berörd personal. Driftsplan skall säkerställa att brister som uppträcks vid besiktning, åtgärdas enligt de rutiner som gäller för besiktning och underhåll.

Besiktningsschema

Driftsansvarig upprättar lämpligt besiktningsschema, gällande de lekplatser som innefattas i driftsplanen.

För besiktningsschemat beaktas lokala förhållanden, tillverkarens anvisningar samt vad som skall ges särskild uppmärksamhet vid besiktningen.

Personal

Personal skall vara väl insatt i och ha erforderlig kompetens gällande standard för lekredskap. Personal informeras om arbetsuppgifter, behörighet och ansvar gällande besiktning för respektive lekplats.

Rutinmässig visuell besiktning

Denna besiktning möjliggör upptäckandet av brister som uppkommit till följd av t.ex. vandalisering, slitage eller väderpåverkan.

Besiktningen kan utföras av personal som ofta kommer i kontakt med lekplatsen, men som inte nödvändigtvis behöver ha fördjupade kunskaper gällande säkerheten i gällande standard, eftersom det här kan bli nödvändigt med daglig visuell besiktning.

Funktionsbesiktning

En besiktning som är mer omfattande, där kontroll av funktion och stabilitet ingår. Särskild uppmärksamhet bör ägnas de delar som utsätts för slitage (rörliga delar). Besiktning utförs minst 4 gånger per år.

Årlig besiktning

En årlig besiktning skall planeras utifrån de omständigheter som gäller för respektive lekplats. Vid denna besiktning bedöms om lekplatsens säkerhet kan upprätthållas till nästa årliga besiktning. Vid en årlig besiktning skall alltid en helhetsbedömning göras på grundval av lekredskapens säkerhetsnivå, som kan ha påverkats av väder, utförda reparationer eller utbyte av komponenter. Brister som röta och korrosion beaktas särskilt vid besiktning av äldre lekredskap. Besiktning skall utföras av person med fackkunskap och med iakttagande av tillverkarens anvisningar.